

การสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการแพทย์แผนไทยของประชาชนตำบลกมลา
ต่อการส่งเสริมการแพทย์แผนไทย ของสถานีนอนามัยตำบลกมลา อำเภอกะพ้อ จังหวัดภูเก็ต

นางสาว ภรณ์ กัญภัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1872-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND THE ACCEPTANCE ON
THE THAI TRADITIONAL MEDICINE PROMOTION AT TAMBON KAMALA
PUBLIC HEALTH CENTRE KATHU DISTRICT, PHUKET PROVINCE

Miss Poranee Kunpai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1872-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการแพทย์แผนไทยของประชาชน
ตำบลกมลา ต่อการส่งเสริมการแพทย์แผนไทย ของสถานีอนามัยตำบลกมลา
อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

โดย

นางสาว ภรณ์ กัญภัย

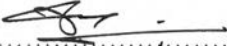
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

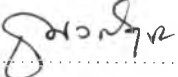
รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พิชณี เชายจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

ภรณ์ กัณภัย : การสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการแพทย์แผนไทยของประชาชนตำบลกมลา ต่อการส่งเสริมการแพทย์แผนไทยของสถานีอนามัยตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. (COMMUNICATION, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND THE ACCEPTANCE ON THE THAI TRADITIONAL MEDICINE PROMOTION AT TAMBON KAMALA PUBLIC HEALTH CENTRE KATHU DISTRICT, PHUKET PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ธนวิดี บุญลือ, 178 หน้า. ISBN 974-17-1872-1

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการแพทย์แผนไทยของประชาชนในตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ประชาชนในตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบความแตกต่าง (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการแพทย์แผนไทย
2. ทักษะต่อการแพทย์แผนไทย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการแพทย์แผนไทย
3. การสื่อสารของเจ้าหน้าที่อนามัยกับประชาชน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย
4. การสื่อสารของเจ้าหน้าที่อนามัยกับประชาชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการแพทย์แผนไทย
5. การสื่อสารของเจ้าหน้าที่อนามัยกับประชาชน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการแพทย์แผนไทย
6. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยต่างกัน
7. ประชาชนที่มีอาชีพและรายได้ในครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติต่อการแพทย์แผนไทยต่างกัน
8. ประชาชนที่มีอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ในครอบครัวต่างกัน มีการยอมรับการแพทย์แผนไทยต่างกัน
9. ตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการแพทย์แผนไทยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร ทักษะ และความรู้ ตามลำดับ

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิสิต..... *The MS*
 สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Shonka*
 ปีการศึกษา.....2545.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4485101228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION / KNOWLEDGE / ATTITUDE / ACCEPTANCE / THAI TRADITIONAL MEDICINE

PORANEE KUNPAI : COMMUNICATION, KNOWLEDGE, ATTITUDE AND THE ACCEPTANCE ON THE THAI TRADITIONAL MEDICINE PROMOTION AT TAMBON KAMALA PUBLIC HEALTH CENTRE KATHU DISTRICT, PHUKET PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. THANAWADEE BOONLUE, Ph.D., 178 pp. ISBN 974-17-1872-1

This survey research aimed at investigating the relations between the communication, knowledge, attitude and acceptance on the Thai Traditional Medicine among people in Tambon Kamala, Kathu District, Phuket Province. Questionnaires were used for data collection from a total of 400 samples. Percentage, mean, t-test, One-way ANOVA, Pearson's product moment correlation and multiple regression analysis were used for data analysis through SPSS program.

Findings :

1) Knowledge about the Thai Traditional Medicine is not significantly correlated with the acceptance on the Thai Traditional Medicine. 2) Attitude toward the Thai Traditional Medicine is significantly correlated with the acceptance on the Thai Traditional Medicine. 3) Communication between public health authorities with people is significantly correlated with knowledge about the Thai Traditional Medicine. 4) Communication between public health authorities with people is significantly correlated with attitude toward the Thai Traditional Medicine. 5) Communication between public health authorities with people is significantly correlated with the acceptance on the Thai Traditional Medicine. 6) People with different ages are significantly different in knowledge about the Thai Traditional Medicine. 7) People with different occupations and family's incomes are significantly different in attitude toward the Thai Traditional Medicine. 8) People with different ages, education, occupations and family's incomes are significantly different in the acceptance on the Thai Traditional Medicine. 9) The variables best explain the acceptance on the Thai Traditional Medicine, sorted by most important ones are communication, attitude and knowledge.

DepartmentPublic Relations..... Student's signature *Poranee Kunpai*

Field of Study...Development Communication.. Advisor's signature *Thanawadee Boonlue B*

Academic Year ...2002..... Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้มีพระคุณหลายท่านที่คอยส่งเสริม ชี้แนะ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ผู้มีพระคุณท่านแรก คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ชี้แนะแนวทางและให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนความเอาใจใส่และสละเวลาในการตรวจ แก้ไขวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำปรึกษาทางด้านสถิติและประเด็นต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดี

ขอขอบคุณในความกรุณาของ นาย อนุ ยกทอง เจ้าหน้าที่อนามัย ประจำสถานีอนามัยตำบลกมลา อำเภอกะตุ้ จังหวัดภูเก็ต สำหรับการพูดคุยจนจุดประกายหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ขึ้น ตลอดจนความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการแพทย์แผนไทยในตำบลกมลา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์

ขอบใจ "เปรี๊ยะ" อย่างมากสำหรับการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลจนแล้วเสร็จ และขอขอบคุณประชาชนในตำบลกมลาทุกท่านที่สละเวลาในการกรอกแบบสอบถามจนสมบูรณ์ครบถ้วน จนแล้วเสร็จเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ออกมา

ขอขอบใจเพื่อน ๆ พี่ ๆ ผู้ร่วมรุ่นนิเทศศาสตร์พัฒนาการที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล และร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอดระยะเวลา 2 ปี เป็นความทรงจำที่ดีที่จะอยู่กับผู้วิจัยตลอดไป

กำลังใจอันยิ่งใหญ่ และกำลังใจที่ที่ได้รับจากบุพการี และพี่ชายทั้งสอง ที่เป็นสิ่งสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ จึงขอขอบพระคุณในน้ำใจอันประเสริฐนี้เป็นอย่างสูง

ภรณี กัมภัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	10
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	10
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์.....	11
ขอบเขตการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการสื่อสาร.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารนวงกรรม.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดเพื่อสังคม.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร.....	33
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการแพทย์แผนไทย.....	48
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	56
ประชากร.....	56
กลุ่มตัวอย่าง.....	56
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	59
เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	67
ตอนที่ 2 การสื่อสารของเจ้าหน้าที่อนามัยกับกลุ่มตัวอย่าง.....	72
ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	78
ตอนที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	81
ตอนที่ 5 การยอมรับการแพทย์แผนไทย.....	86
ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผลการวิจัย.....	122
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	146
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	154
รายการอ้างอิง.....	156

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	162
ภาคผนวก ก (แบบสอบถาม).....	163
ภาคผนวก ข (เครื่องหมายคุณภาพ).....	175
 ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	 178

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	67
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	68
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	70
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน..	71
ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการพบปะหรือติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่อนามัย.....	72
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามความบ่อยครั้งในการพบปะหรือติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่อนามัย.....	73
ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่อนามัย.....	74
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามระดับการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่อนามัย.....	75
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่ต้องการและเข้าถึงได้มากที่สุด.....	76
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการพบปะพูดคุยเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย กับเจ้าหน้าที่อนามัย.....	77
ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	78
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	80
ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	81
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามระดับทัศนคติเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย.....	85
ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการยอมรับการแพทย์แผนไทย.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และค่าเฉลี่ย จำแนกตามระดับการยอมรับการแพทย์แผนไทย.....	87
ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การแพทย์แผนไทย จำแนกตามสถานที่ในการเข้ารับการรักษาตามวิธีการแพทย์แผนไทย.....	88
ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาเหตุที่ไม่สามารถเข้ารับการรักษาตามวิธีการแพทย์แผนไทย.....	89
ตารางที่ 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เกี่ยวกับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยกับการยอมรับการแพทย์แผนไทย.....	90
ตารางที่ 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยกับการยอมรับการแพทย์แผนไทย.....	91
ตารางที่ 22 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการติดต่อสื่อสาร กับความรู้เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย.....	92
ตารางที่ 23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการติดต่อสื่อสาร ระหว่างเจ้าหน้าที่อนามัยกับประชาชนในตำบลกมลา กับทัศนคติเกี่ยวกับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย.....	94
ตารางที่ 24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการติดต่อสื่อสาร ระหว่างเจ้าหน้าที่อนามัยกับประชาชนในตำบลกมลา กับการยอมรับ การแพทย์แผนไทย.....	96
ตารางที่ 25 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามเพศ.....	98
ตารางที่ 26 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอายุ.....	99
ตารางที่ 27 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	100
ตารางที่ 28 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอาชีพ.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 29 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	102
ตารางที่ 30 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามเพศ.....	103
ตารางที่ 31 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอายุ.....	104
ตารางที่ 32 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	105
ตารางที่ 33 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติ เกี่ยวกับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอาชีพ.....	106
ตารางที่ 34 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	107
ตารางที่ 35 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการยอมรับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามเพศ.....	108
ตารางที่ 36 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการยอมรับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอายุ.....	109
ตารางที่ 37 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการยอมรับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	110
ตารางที่ 38 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการยอมรับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามอาชีพ.....	111
ตารางที่ 39 แสดงผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการยอมรับ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	113
ตารางที่ 40 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	114